

Dôvodová správa

A. Všeobecná časť

Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky predkladá na rokovanie vlády Slovenskej republiky nové znenie návrhu zákona o ukončení niektorých exekučných konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „návrh zákona“) v súlade s Plánom legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky. Návrh zákona bol vypracovaný na základe Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky na roky 2018 - 2020, v ktorom si vláda Slovenskej republiky určila za cieľ zabezpečiť rýchlejšiu a funkčnejšiu vymožitelnosť právom chránených nárokov v exekučnom konaní a súčasne pomôcť občanom, ktorí sa najmä v dôsledku exekúcií ocitli v dlhovej pasci.

Návrh zákona sa predkladá z dôvodu potreby efektívneho vyriešenia problému vedenia niektorých exekúcií, v ktorých nedochádza k exekvovaniu majetku povinného a ani k zastaveniu exekúcie napriek tomu, že povinný je nemajetný. Významnú úlohu v tomto smere zohráva fakt, že značná časť právnej praxe presadzuje pravidlo, že zastaviť exekúciu ako nemajetnú možno len v prípade, ak s tým oprávnený súhlasí. Taktiež významnú úlohu zohráva aj úvaha, že každá osoba je entitou, ktorá potenciálne v budúcnosti môže nejaký majetok nadobudnúť. Akumulácia jednotlivých čiastkových skutočností spôsobujúcich tento problém dospel do štádia, že na súdoch Slovenskej republiky je v súčasnosti vedených cca 2,6 milióna tzv. „starých“ exekúcií (exekučných konaní vedených podľa predpisov účinných do 31. marca 2017), pri ktorých oprávnený spravidla nenavrhne zastavenie exekúcie (nesúhlasí s jej zastavením) najmä z dôvodu rizika, že bude musieť znášať trovy exekúcie súdneho exekútora. Sumárnym pohľadom na danú problematiku je potrebné konštatovať, že vo výsledku sa značná časť kapacity rozhodovacej činnosti slovenských súdov upína k spravovaniu všetkých týchto „starých“ exekučných konaní.

Ani zásadné zmeny v exekučných konaniach vykonané zákonom č. 2/2017 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, neviedli k výraznej redukcii počtu tzv. starých exekúcií, keďže prechodné ustanovenia tejto právnej úpravy prijali pravidlo, podľa ktorého sa exekučné konania začaté pred 1. aprílom 2017 dokončia podľa predpisov účinných do 31. marca 2017. Ukončenie tzv. starých exekúcií by pri súčasnom tempe ukončovani exekučných konaní trvalo viac ako 12 rokov.

Uvedené závery, so zdôraznením vážnosti situácie, potvrdzuje aj tím expertov organizácie CEPEJ (v tzv. Správe k stavu justície; dostupná na webovom sídle Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky), ktorý konštatuje, že jeden z hlavných problémov slovenských súdov spočíva vo veľkom počte nerozhodnutých exekučných vecí, ktorý je nevyhnutné riešiť mimoriadnym legislatívnym zásahom, aby sa celý proces odbremenia súdov od exekučných vecí urýchlil.

Najvýznamnejším cieľom návrhu zákona je preto zmeniť v tejto oblasti „pravidlá hry“ a odhaliť nemajetné exekúcie, ktoré majú byť z tohto dôvodu ukončené. Ambíciou návrhu zákona je preto zavedenie osobitného procesného mechanizmu zastavenia tzv. starých (nemajetných) exekúcií priamo zo zákona, pričom technické otázky súvisiace s ukončením exekučných konaní sa navrhuje zveriť súdnemu exekútorovi (konceptne ide o obdobu

riešenia už aplikovanú v exekučných konaniach začatých od 1. apríla 2017). Obdobný procesný režim zastavenia tzv. starých (nemajetných) exekúcií sa navrhuje použiť aj na prípady dôvodov pre zastavenie exekúcie, ak oprávnený alebo povinný zanikol bez právneho nástupcu, zastavenie exekúcie navrhol oprávnený, či v prípadoch, ak z dôvodu účinkov vyhlásenia konkurzu na majetok povinného resp. oddĺženia povinného nastal dôvod pre ich zastavenie. Návrh zákona súčasne dáva oprávnenému možnosť komerčnej úvahy, či je opodstatnené podať opätovný návrh na vykonanie exekúcie, avšak už podľa súčasne platných a účinných právnych predpisov. Navrhuje sa za zákonom ustanovených podmienok ponechať účinky úkonov súdneho exekútora smerujúcich k zabezpečeniu majetku podliehajúceho starej exekúcii zachované.

Účinnosť predkladaného návrhu zákona sa navrhuje od 1. januára 2020.

Návrh zákona predpokladá negatívny vplyv na rozpočet verejnej správy, negatívny a pozitívny vplyv na podnikateľské prostredie, negatívne a pozitívne sociálne vplyvy. Návrh zákona nezakladá vplyvy na životné prostredie, informatizáciu spoločnosti a na služby verejnej správy pre občana.

Návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi, nálezmi Ústavného súdu, medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná a zákonmi a súčasne je v súlade s právom Európskej únie.

Návrh zákona bol predmetom riadneho pripomienkového konania a predkladá sa s rozpormi (Slovenská komora exekútorov).